

Kurumsal Yönetim Uygulamaları Kapsamında Etik Kurallar: Borsa İstanbul'da Faaliyet Gösteren Şirketler Üzerinde Bir Araştırma (Ethical Codes Within Corporate Governance Practices: A Research On Companies Operating In ISE)¹

Şükran GÜNGÖR TANÇ^a

^a Doç. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, sgungor@nevsehir.edu.tr

Anahtar Kelimeler

Kurumsal Yönetim, Etik Kurallar, Borsa İstanbul Şirketleri.

Jel Sınıflandırması

M34, M40.

Özet

Borsa İstanbul Şirketlerinin, kurumsal yönetime ilişkin yapı ve süreçlerini belirlerken esas alacakları Kurumsal Yönetim İlkeleri 3 Ocak 2014 tarihinde 28871 No'lu Resmi Gazete tebliği ile yeniden düzenlenmiştir. Tebliğe göre "Şirketin faaliyetleri kurumsal internet sitesi vasıtasıyla kamuya açıklanan etik kuralları çerçevesinde yürütülür." Madde 3.5.1.' de yer almaktadır. Çalışmanın temel amacı Borsa İstanbul'da 2014 yılı itibariyle faaliyet gösteren 192 imalat şirketinin internet siteleri tek tek incelenerek yazılı etik kuralları mevcut olup olmadığı ve 2012 yılı "Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporları" kapsamında etik kurallara ilişkin yapılan açıklamalar içerik analizi kapsamında değerlendirilerek şirketlerin mevcut açıklamalarına ilişkin durum tespiti yapılmıştır. Elde edilen temel bulgulara göre Borsa İstanbul'da imalat sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin 0,44'ünün web sayfalarında etik kurallarını yayınladıkları tespit edilmiştir.

Keywords

Corporate Governance, Ethical Codes, ISE.

Jel Classification

M34, M40.

Abstract

Amendments regarding Corporate Governance Codes of Stock Istanbul Corporates were published in the Governmental Newspaper with the issue 28871 in 03 January 2014. According to legislation, companies are to operate within ethic standards section 3.5.1. that are publicized on their websites. In this work, 192 manufacturing companies web sites that belong to Istanbul Stock Exchange in 2014, are examined elaborately to understand whether they have written ethical codes according to their Corporate Governance Ethical Codes Reports in the year 2012. Moreover, content analysis is used in the research and some evaluations are done. According to main result of the study, it is identified that manufacturing companies in Istanbul Stock Exchange 0,44'of have complied with ethical codes on their web sites.

¹ Bu çalışma, II. Uluslararası Muhasebe ve Finans Sempozyumunda Bildiri Olarak Sunulmuş ve Gözden Geçirilmiştir.

1. Giriş

İşletmelerde ortaya çıkan kurumsal skandallar, işletme yönetim kurullarına önemli görev ve sorumluluklar yüklemiştir. Bu görev ve sorumluluklardan birisi de işletmelerde var olan etik kuralların kurumsallaştırılması, planlanması ve izlenmesinin sağlanmasıdır. İşletmeler, Kurumsal Yönetim İlkelerine uyum kapsamında, etik kodlar ya da etik kurallarını yazılı hale getirerek bu kural ya da ilkeler kapsamında bireylerin davranış sergilemesine katkıda bulunmaktadırlar (Rodriguez-Dominguez vd., 2009: 187). Kurumsal yönetim, şirketlerin faaliyetlerinin taraflara karşı sorumluluklarının bilincinde olarak, şirketin değerini ve verimliliğini arttıran, şirketin ortaklarına, hissedarlarına ve çalışanlarına karşı önceden planladığı hedefleri tutturarak, bunu yaparken söz konusu taraflarla yasalara uygun, etik değerler çerçevesinde çalışmalarda bulunan bir sistemdir (Toraman ve Abdioğlu, 2008: 97). Bu bağlamda şirketlerde etik kuralların oluşumuna daha çok katkıda bulunan kurumsal yönetim kavramı, işletmelerin şeffaflığı ve güvenilirliği sağlayabilmek adına olmazsa olmaz olarak gördükleri bir yönetim kültürü haline gelmiştir (Kaya ve Ergüden, 2013: 45). Kurumsal yönetim ilkelerine uygun bir şirket yapısı oluşturabilmenin temel göstergelerinden birisi de, işletmelerde bireylerin görev ve sorumluluklarını yerine getirirken etik davranışları ve bu davranışlarını iyileştirerek kurumsal yönetim kültürünün oluşmasına da katkı da bulunmalarıdır (McNamee and Fleming, 2007: 435). Bu noktada şirketlerde etik davranışların oluşmasında yönetimin tavır ve hareketleri şirkette temel unsur olarak görülmekte olup söz konusu vizyon, şirket yönetiminin temsil teorisinden kaynaklanmaktadır (Ienciu, 2012: 53).

Şirketlerde davranış sözcüğü dürüstlüğü, tarafsızlığı, şirket sırrına bağlılığı içerir ve ifade eder. Dürüstlük ise etik dahil her türlü ahlaki kuralları kapsamına alır (Selimoğlu ve Göktepe, 2007: 39). Etik; ahlak üzerinde düşünebilme etkinliğidir. Bu konuda ahlak ve etik sözcükleri arasında günlük dildeki çok anlamlılığa rağmen, her iki sözcüğü birbirinden ayırmaya yine de bir ölçü bulunmaktadır. Ahlak olgusal ve tarihsel olarak yaşanan bir şey olmasına karşılık; etik, bu olguya yönelen felsefe disiplininin adıdır. Ahlak bir davranışı ifade ederken; etik davranışla ilgili bir düşünceyi ortaya koymaktadır. Ama etimolojik açıdan baktığımızda, her iki sözcük de töre, gelenek, alışkanlık anlamlarına sahiptir (Usta, 2011: 43).

Etik kavramı özünde insanların kurduğu bireysel ve toplumsal ilişkilerin temelini oluşturan değerleri, kuralları doğru-yanlış ya da iyi-kötü gibi ahlaki açıdan araştıran bir

felsefe disiplini. Etik disiplininin bir alt dalı olan meslek etiği ise, meslek yaşamındaki davranışları yönlendiren, neyin yapılacağı neyin yapılmayacağı konularında rehberlik eden etik prensipler ve standartların toplamıdır şeklinde ifade edilebilir (İşgüden ve Çabuk, 2006: 60). İş etiği kavramı, altında alt kavramlar barındıran bir çerçeve kavram olarak görülmelidir. İş etiğini anlamak için öncelikle şu kavramlar önem kazanmakta ve etik kurallar, kodlar genellikle üç başlık altında toplanmaktadır (Selimoğlu, 2013: Özdemir, 2009: 305):

- Çalışma, faaliyet etik kodları
- Meslek örgütleri etik kodları
- İşletmecilik, şirket etik kodlarıdır.

İş etiği; her üç kavramı da içinde barındırmaktadır. Çalışma etiği, bir toplumda yaşayan bireylerin çalışmaya ve işe karşı sahip oldukları tutum ve davranışlarını ifade etmekte. Meslek etiği, bir mesleğin mensuplarının izlemesi gereken etik ilkelere işaret etmektedir. İşletmecilik etiği ise; meslek ahlâkı gibi bireysel değil, işletme olarak kurumun sahip olduğu etik ilkeler, kurallar, kodlar ya da değerler gibi kavramlarla ifade edilen bir rehberdir. Bütün bu kavramları kendi altında barındıran iş etik kuralları ya da kodları aşağıda yer alan şu gruplar arasındaki ilişkileri içermektedir:

- İşletmeler arasındaki ilişkiler,
- İşletme yöneticileri ile çalışanları arasındaki ilişkiler,
- İşletme çalışanlarının kendi aralarındaki ilişkiler,
- İşletme ile müşterileri arasındaki ilişkiler,
- İşletme ile tedarikçiler arasındaki ilişkiler,
- İşletme ile kamu yönetimleri arasındaki ilişkiler,
- İşletme ile çevresel faktörler arasındaki ilişkiler ve
- İşletme ile diğer kuruluşlar (kredi kurumları, sendikalar, sivil toplum örgütleri vb.) arasındaki ilişkiler genel olarak iş etiği ya da işletme etiği olarak nitelendirilebilir.

İşletmelerde etik kodlar farklı yollarla kurumsallaştırılabilir. Örneğin bir işletmede etik değerleri kurumsallaştırmanın üç yolu vardır (Küçüköğlü, 2012: 181):

1. Şirket bilinci,
2. Herkesin kendi davranışlarından sorumlu olması ilkesinden ödün vermemek,
3. Etik konularda sürekli bir iletişim sağlamaktır.

Coca Cola CEO'su Gammell (2013) etik kurallar rehberinde yer alan ifadeye göre, "en temel değerlerimiz arasında yer alan doğruluk ve hesap verebilirlik, şirketimizi ve

markalarımızı en doğru şekilde temsil edebilmemiz ve itibarımızı artırabilmemiz için vazgeçilmez bir öneme sahip." Coca Cola İş Etiği Kodu içerisinde davranışlarımızda ve yaptığımız işlerde bu değerlere bağlı kalabilmemizi kolaylaştıran dört ilke ön plana çıkmaktadır;

1. Doğru ve dürüst davranmak,
2. Ticari ve mali kayıtların korunması ve bu kayıtların doğru, eksiksiz ve uygun şekilde tutulması,
3. Coca Cola'nın menfaatlerinin korunması ve menfaat çatışmalarından kaçınmak,
4. Muhatap olduğumuz her kişiye adil ve kanunlara uygun şekilde davranmak olarak açıklamaktadır. Doğruluk ve dürüstlük, Coca-Cola İçecek A.Ş.'nin ("CCI" veya "Şirket") sürdürülebilir ticari başarısının ve güçlü itibarının temelini oluşturmaktadır.

Görüldüğü gibi, bir şirket çalışanın etik davranış sergilemesi, diğer şirket çalışanlarını da olumlu yönde etkilemektedir. Bunun da ötesinde bir toplumun ya da bir şirketin başarısının ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasında en önemli anahtar faktör olarak görülmektedir. Şirketin kültürel karakterleri, ahlaki normları ve etik davranış kuralları işletme başarısızlıklarını engellemektedir. Bu yüzden etik kurallara uygun faaliyet gösteren bir şirket; sürdürülebilir, geliştirilebilir özelliklere sahip iyi bir şirket olarak değerlendirilir. Ancak, başarılı bir şirket için sadece etik davranış ya da kurallar yeterli değildir (Guillory vd., 2012: 160).

Şirketin en üst düzey yönetim kurulu başkanından, en alt düzey çalışanına kadar herkes etik eğitimi almakta ve şirketin en tepe yöneticisi ile işletmede çalışan muhasebe yöneticileri ve belirlenen etik değerlere bağlı kalacaklarını kamuya imzalı olarak taahhüt etmektedirler (Ünsal ve Akdoğan, 2009: 3).

Bir organizasyonun en temel kültür ögesi etikdir. Başarılı bir etik kültürü olan şirketlerde alınacak kararlar, davranışlar ve uygulamalar şirket etik kurallarına göre yürütülür (Huberman-Arnold and Arnold, 2003: 71). Kurumsal şirketlerde, çıkar grupları bir şirketin etik kurallara göre faaliyetlerini sürdürmesini en az dört temel nedene dayandırmaktadırlar. Bunlar (Huberman-Arnold and Arnold, 2003: 72):

- Birincisi, şirketin sürdürülebilirliğinin sağlanması için etik hareket etmesi gerektiği aksi takdirde etik olmayan davranışlarla sürekliliğinin sağlanamayacağı,

- İkincisi, şirketin karlılığı için etik davranılması gerekliliği, etik davranan şirketlerin daha fazla mal ve hizmet sattığı ve kar elde ettiği ile ilgili kanıtların olduğu görüşündedirler,
- Üçüncüsü, iyi yönetici olmanın yolu iyi insan olmaktan geçmektedir. Etik yetenekleri ve liderlik özelliği olmayan bir yöneticinin hiçbir şekilde başarılı olamayacağından söz edilmektedir,
- Sonuncusu ise çalışanların faaliyetlerini etik bir ortamda sürdürmesi ile daha etkin ve verimli bir şekilde çalışacaklarını ve şirkette de kalitenin artacağından söz edilmektedir.

Etik kurallar, kodlar iş dünyasının etik konusuna yönelmesinin ilk somut işaretlerinden biri olmuştur. Etik davranış kuralları işletmenin değerlerinden kaynaklanan sistemleştirilmiş ve resmileştirilmiş ilkelere ilişkin bir manifestodur. İşletmenin kimliğini tanımlar, işlerin hangi ilke ve esaslara göre yürütüleceğini, hangi davranışların kabul edilir olduğunu belirtir. Bunun yazılı olarak açıklanmasının işlevsel bir yararı vardır. Yöneticiler ve çalışanlar kendilerinden bekleneni ve buna uymama halinde olası yaptırımları daha net olarak göreceklerdir. Etik kodlar genellikle yasal olma, adalet, dürüstlük, insana ve topluma saygı gibi genel etik değerler ile idealist bir temel teşkil eder, şirketin bu değerlere atfettiği önem ve önceliği vurgular ve bu bağlamdaki ilke, standart ve kuralları soyuttan somuta doğru ayrıntılandırılır. Değerlere dayandırılmayan kurallar temelsiz kalır, kuralların belirtilmediği durumlarda ise değerler boşlukta kalır. Diğer bir deyişle kodlar sadece “yap - yapma listesi” olmamalı, davranış kurallarının dayandığı değerler ile temellendirilmelidir. Ayrıca, uygulanamayacak kodların yarar sağlamayacağı unutulmamalıdır. Zira kurallar böylece anlam ve işlerlik kazanır (TÜSİAD, 2009: 99).

Etik davranışlar bugünün şirketlerinin en önemli unsurudur. Çünkü etik davranmayan ya da davranamayan şirketlerin gelecekteki durumları Enron, Global Crossing, ve Arthur Andersen gibi yakın zamanda faaliyetlerine son veren şirketler gibi olabilir. Bu yüzden şirketleri etik davranmaya ve etik kültürün içinde faaliyet göstermeye zorlayan birçok faktör bulunmaktadır (Guillory vd., 2012: 167). Kurumsal Yönetim İlkelerinin belirlenmesine ve uygulanmasına ilişkin 3 Ocak 2014 tarihinde 28871 No’lu Resmi Gazete Tebliği ile kurumsal yönetim ilkelerinde bazı düzenlemeler yapılmıştır. 3. Madde olan Menfaat Sahipleri kapsamında yer alan 3.5. madde etik kurallar ve sosyal sorumluluk başlığı kapsamında “Şirketin faaliyetleri internet sitesi vasıtasıyla kamuya açıklanan etik kuralları çerçevesinde yürütülür.” Şeklinde bir madde yer almaktadır. Bu bağlamda bu

maddeye göre Kurumsal Yönetim İlkelerini uymak ve uygulamak zorunda olan şirketlerin yönetim kurulları tarafından “etik İlkeler”, “etik kodlar”, “etik değerler”, “etik kurallar” gibi başlıklar adı altında etik kurallarını oluşturarak özellikle yatırımcı ilişkileri kapsamında yer alan Kurumsal Yönetim başlığı altında etik kurallarını da internet sitesinde yayımlamak zorundadırlar (03.01.2014 tarihli ve 28871 sayılı Resmi Gazete). Bu bağlamda yapılan araştırma temel bulgularına göre Borsa İstanbul’da imalat sektöründe faaliyet gösteren 185 şirketten 82 şirket etik kurallarını yayınlamış olup, şirketlerin etik kurallarını hazırlama çalışmaları da devam etmektedir.

2. Literatür

Kurumsal yönetim kapsamında etik kurallara ilişkin yapılan yabancı ve Türkçe literatür incelendiğinde literatüre katkı sağlayan bazı çalışmalara ilişkin temel bulgular özetlenmeye çalışılmıştır. Söz konusu çalışmalar; Aydınlık ve Dönmez (2007) Türkiye’de faaliyet gösteren en büyük 500 işletmede etik kodları araştırmış, etik kodları olan şirketlerin holding şirketler olduğu çoğu şirketin henüz etik kodlarının olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Terblanche vd., (2008) yaptıkları bir araştırmaya göre dört büyük petrol şirketi olan BP, Shell, ExxonMobil ve Shell internet adreslerinde yer alan etik politikaları içerik analizi yöntemi ile incelenmiş dört büyük petrol şirketinin internet adreslerinde yer alan etik politikaları şekil yardımı ile gruplandırılmıştır.

Rodriguez-Dominguez vd., (2009) etik kodlar ve kurumsal yönetim ile ilgili bir çalışma yapılmış elde edilen bulgulara göre işletme yönetim kurulunun etik kodların oluşturulmasında değiştirilmesinde ve revize edilmesinde etkinliği araştırılmış, etik kodların oluşturulmasında birçok işletmede sahip ve yöneticilerin farklı etik kültür ve değerlere önem verdikleri tespit edilmiştir.

Saylı vd., (2009) etik, kurumsal itibar ve kurumsal performans arasındaki ilişkileri ilk 500 şirket kapsamında araştırılmış. Etik üzerinde itibarın önemli belirleyici bir unsur olduğu, İMKB’de kayıtlı olan ve olmayan şirketler arasında da anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ünsal ve Akdoğan (2009) SPK tarafından şirketlere tavsiye edilen kurumsal yönetim ilkelerinin İMKB’de işlem gören holding şirketlerde ne düzeyde beyan edildiği tespit edilmeye çalışılmış. Elde edilen temel bulgulara göre, şirketlerde etik eğitimi sadece yöneticiler için gerekli olan bir unsur gibi algılanmakta olup çalışanların etik ilkelere uyumu konusunda bir açıklamaya rastlanmamıştır.

Yalçın (2011) Muhasebe meslek mensupları ve işletmelerin etik konusunda tutumları üzerine yapılan araştırma ile meslek mensupları ve işletmeler açısından bazı etik ifadeler arasında farklı görüş belirttikleri halde aynı görüşü beyan ettikleri durumları da tespit edilmiştir. Vural ve Coşkun (2011) kurumsal sosyal sorumluluk ve etik kavramları üzerine çalışarak, işletmelerde sosyal sorumluluk kavramının etik çerçevesini çizmeye çalışmışlardır. Sosyal sorumluluk kapsamında etik değerlerin yeri ve önemi açıklanmaya çalışılmıştır.

Akdoğan ve Akdoğan (2011) Türk Ticaret Kanunu düzenlemeleriyle, Sermaye Piyasası'nın düzenlediği kurumsal yönetim ilkelerinin örtüşüp örtüşmediği analiz edilmiş. SPK Kurumsal yönetim ilkelerine göre; şirketin faaliyetleri, yönetim kurulu tarafından hazırlanan, genel kurulun bilgisine sunulan ve kamuya açıklanan etik kuralları çerçevesinde yürütülür. Oluşturulan etik kuralları ile ilgili uygulamalar kamuya açıklanır (SPK KYİ Madde 3.6). TTK'nın 1524. Maddesinde menfaat sahiplerinin bilgilendirilmesi ile ilgili hükümler bulunmaktadır. Ayrıca daha önce de vurgulandığı üzere TTK 1529 maddede SPK kurumsal yönetim ilkelerine atıfta bulunmaktadır şeklinde ifade edilmiş olup, TTK düzenlemeleri ile SPK Kurumsal Yönetim İlkelerinin uyumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kaynak ve Avcı (2012) lojistik hizmet sağlayıcıların alıcı güveni üzerinde hesap verebilirlik, saydamlık ve etik davranışın etkileri araştırılmış, elde edilen bulgulara göre lojistik hizmet sağlayıcılar daha hesap verebilir, daha şeffaf davrandıkça müşterilerinde etik davrandığı elde edilen temel bulgular arasındadır.

Kaya ve Ergüden (2013) Sermaye Piyasası ve Türk Ticaret Kanunu kapsamında halka açık şirketlerdeki etik kodların ne şekilde geliştirildiği ve etkin kullanımını araştırılmış. Borsa İstanbul'da faaliyet gösteren şirketler kapsamında etik kodların daha özümsemiş bir şekilde bulgusuna ulaşılmıştır.

Onuoha vd., (2013) Nijerya'da faaliyet gösteren işletmelerin kurumsal yönetimlerini iyileştirme stratejileri üzerine bir çalışma yapılmış, çalışmadan elde edilen bulgulara göre kurumsal yönetimi iyileştirme stratejileri içerisinde işletmelerin 2020 yılına kadar etik kuralları oluşturmaları ve ekonominin gelişmesi açısından uluslararası güveni sağlamaları önemli bir strateji olarak düşünülmektedir.

3. Borsa İstanbul İmalat Sektörü Şirketleri Üzerine Bir Araştırma

3. 1. Araştırmanın Kapsamı ve Yöntemi

Halka açık Borsa İstanbul Şirketleri, kamuoyu çıkarlarının gözetilmesi açısından Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporlarını ve bu kapsamda da şirketlerin “etik kodlarını”, “etik ilkelerini” web sayfası aracılığı ile kullanıcıların söz konusu bilgilere ulaşabilecekleri şekilde yayımlamak zorunlulukları bulunmaktadır. SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri’nde 2011 yılında yapılan en son düzenleme ile “Şirket tarafından oluşturulan etik kurallar ve en az son 5 yıllık bilgilere internet sitesinde yer verilir” ifadesi yer almaktadır (SPK, 2011: 58/7).

Çalışma kapsamında Borsa İstanbul’da imalat sektöründe işlem gören 2014 yılı başı itibariyle 192 imalat şirketinin her birinin web sayfaları tek tek incelenerek, söz konusu “etik kurallar”, “etik ilkeler”, “etik davranışlar” “etik kodlar” ya da “etik değerler” gibi başlıklarla hazırlanan etik kurallar rehberi hazırlayıp yayımlamış olup olmadıkları incelenmiştir. Ayrıca şirketlerin 2012 yılı Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporları da tek tek incelenerek “etik kurallar” başlığı altında hangi bilgileri sundukları inceleme konusu yapılmıştır. Bu bağlamda şirketlerin web sayfalarının kullanıcıların ihtiyaçlarına ne derecede yanıt verdiği, aynı zamanda söz konusu şirketlerin kurumsal yönetim ilkelerinin gereklerine uyup uymadıkları ve şirketlerin kurumsal gelişmişlik düzeyleri yapılan içerik analizi ile tespit edilmiştir.

3.2. Araştırmanın Bulguları

Borsa İstanbul’da imalat sektöründe işlem gören 192 şirketten iki şirket Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporlarından muaf tutulduğu için çalışma kapsamına alınmamıştır. Çalışmaya 190 imalat sektörü şirketi dahil edilmiştir. Bu kapsamda şirketlerin 2012 yılı Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporlarına tek tek şirketlerin web sayfalarından ulaşılmaya çalışılmıştır. Şirketlerin web sayfalarında 2011 yılı yasal düzenlemeleri ile yayımlamak zorunda oldukları “etik kuralları” mevcut olup olmadığı mevcut ise şirketlerin oluşturdukları etik kuralları başlıkları itibariyle tespit edip örnek şirket etik kuralları açıklanmaya çalışılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda imalat şirketleri ile ilgili olarak kurumsal yönetim ilkeleri uyum raporları ve etik kurallar bağlamında aşağıda Tablo1’de elde edilen veriler sayı ve yüzde olarak ifade edilmeye çalışılmıştır.

Tablo 1: Şirketlerin Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporları ve Etik Kuralları İle İlgili Sayısal Bulgular

<i>Kurumsal Yönetim İlkeleri ve Etik Kurullarla İlgili Değerlendirme Ölçekleri</i>	<i>Şirket Sayısı</i>	<i>Analiz Kapsamındaki Şirket Sayısı</i>	<i>%</i>
Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu Mevcut Şirket	156	185	84,00
Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu Mevcut Olup Etik Kurullarla İlgili Açıklama Yapılmayan Şirket	37	156	24,00
Web Sayfasında Etik Kuralları Yayınlanan Şirket	82	185	44,00
Web Sayfasında Etik Kuralları Yayınlanmayan Şirket	103	185	56,00
Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporunda Etik Kuralları Yayınlanıp Etik Kurallara Atıfta Bulunan şirket	68	82	83,00
Etik Kuralları Web Sayfasında Yayınlanmayıp El Kitapçığı Olarak Çalışanlara Dağıtılan Şirket	8	103	8,00
Etik Kuralları Yayınlanmayan Ancak Yayınlanma Hazırlıkları Devam Eden Şirket	3	103	3,00
2013 ve Daha Sonraki Yıllarda Borsa İstanbul'a Kayıtlı Şirket (Web Sayfasında Yeterli Veri Bulunmayan)	2	190	1,00
Web Sayfası Aktif Olmayan Şirket	3	190	2,00

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre 190 imalat şirketinden 185 şirketin web sayfası verileri dikkate alınmış, 3 şirketin web sayfasına ulaşılamamış, iki şirket ise yakın zamanda Borsa İstanbul'a kayıt olduğu için yeni yapılanma sürecinde yer almaktadır. Bu bağlamda imalat sektöründe faaliyet gösteren 185 şirketten 0,84'ünün kurumsal yönetim ilkeleri uyum raporları web sayfalarında yayımlanmaktadır. 185 şirketten 0,24'ünün kurumsal yönetim ilkeleri uyum raporlarında etik kurullarla ilgili yeterli açıklama yapılmamıştır. 185 şirketten 0,44'ünün "web sayfasında "etik kuralları" yayınlanmıştır. Kaya ve Ergüden (2013) elde edilen bulgulara göre toplamda 439 Borsa İstanbul Şirketi'nden yaklaşık 0,20'sinin etik kuralları mevcut iken 2014 yılı başları itibariyle bu rakam 185 şirketten 0,44'lük bir oran olup, şirketlerin hızla etik kurallarını oluşturmaya çalıştıkları ve şirketlerin etik kurallara ve kurumsal yönetim ilkelerine verdikleri önem de daha belirgin olarak görülmektedir.

Borsa İstanbul'da faaliyet gösteren şirketlerin etik kurallarında yer alan ana başlık ifadeleri ile ilgili bulgular aşağıda Tablo 2'de açıklanmaya çalışılmıştır. Web sayfasında etik kuralları yayımlanan 82 şirketten grup şirketlerde bu kapsamda ele alınmış olup, temel başlıklar aşağıda ifade edilmeye çalışılmıştır.

Tablo 2: Şirketlerin Yayınlamış Oldukları Bazı Temel Etik Kurallar

<i>Sıra No</i>	<i>Şirket Adı</i>	<i>Yayımlanan Temel Etik Kuralları</i>
1	Adana Çimento	Yaratıcılık, şeffaflık, dürüstlük, insana ve çevreye saygı, çalışanlar ve müşterinin mutluluğu, mükemmeliyet, rekabetçilik, güvenilirlik, OYAK kültürü
2	Aksa	Dürüstlük, güven ve eşitlik, sorumluluk, gizlilik, çıkar çatışması, yasalara ve düzenlemelere uyum, defter ve kayıtların tutulması

Sıra No	Şirket Adı	Yayınlanan Temel Etik Kuralları
3	Altınyıldız	Müşterilere karşı davranışlar, gizliliği koruma, rakiplerle ilişkiler, üçüncü şahıslarla ilişkiler, çevre sorumluluğumuz, sosyal sorumluluğumuz
4	Anadolu Cam, Efes, Isuzu	Rekabet, tüketiciye saygı, çevre, üçüncü şahıslarla ilişkiler, çalışanlara karşı sorumluluklar, bilgilerin doğruluğu, siyasi faaliyetler, kamuyla ilişkiler
5	Arçelik	Şirket ile çalışan ilişkileri, şirket dışı ilişkiler, çalışanların uyması gereken etik davranışlar, işçi sağlığı ve iş güvenliği, etik davranış kuralları ve uygulama prensipleri
6	Coca Cola İçecek	-Dürüst ve Güvenilir Olmak: Şirketin çalışanlara karşı sorumlulukları, şirketin ve çalışanların çevrenin korunması için sorumlulukları, şirketin ve şirket çalışanlarının iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin sorumlulukları, sizin sorumluluklarımız, yöneticilerden beklenen davranış ve sorumluluklar, yazılı onay ne zaman gerekir? Endişeleri dile getirmek, kaynaklar, gizlilik, soruşturmalar, misilleme yapılmaması ve işbirliğiyle korunma sistemi, -Şirket İçerisinde Dürüstlük ve Güvenilirlik: İşletme ve finans kayıtları, şirket varlıkları, zamanın, ekipmanın ve diğer varlıkların kullanımı, krediler, bilginin kullanımı, kamuya açık olmayan bilgiler, şirket bilgilerinin kişisel ticari çıkarlar için kullanımı, gizlilik, -Menfaat Çatışmaları: Şirket dışı yatırımlar, şirket dışında çalışma, konuşmalar ve sunumlar, şirket dışında yönetici ya da müdür sıfatıyla hizmet verme, akrabalar ve arkadaşlar, hediyeler, yemekler ve ağır lanma, -Diğer Kurumlarla İlişkilerde Dürüstlük ve Güvenilirlik: Resmi makamlarla ve kamu görevlileri ile ilişkiler, rüşvet karşıtlığı, politik faaliyet, ticaret sınırlamaları, -Müşterilerle, Tedarikçilerle ve Tüketicilerle İlişkiler: Rakiplerle ilişkiler, rekabet yasası, rakipler hakkında bilgilenme, -Ekler: Kodun uygulanması, sorumluluk, etik ve uygunluk kurulunun oluşumu, olası kod ihlallerinin araştırılması, kararlar, disiplin önlemleri, kod ihlallerine ilişkin kararların ve soruşturmaların raporlanması, imza ve onay, feragatler. CCİ Etik Kod İletişim Kanalları: CCİ etik hat telefonu, elektronik posta, etik uygunluk internet sitesi, politikalar ve kılavuzlar, etik ve uygunluk yöneticisi
7	Çemtaş	Pay sahipleri, faaliyet standartları, çalışanlar, hediye alımı verilmesi, müşteriler-rakipler-tedarikçiler, kamuyu aydınlatma, yönetim kurulu, sosyal sorumluluk, kurallara uyum,
8	Çimsa	Dürüstlük, gizlilik, çıkar çatışması, sorumluluklarımız, çıkar çatışması politikası, hediye kabul etme ve verme politikası, gizli bilgilerin korunması, adil çalışma ortamının oluşturulması ve sürdürülmesi, Sabancı Topluluğu Şirketlerinin Hisse senetlerini alım satım politikası, etik açıdan karar verilirken uygulanacak yol ve yöntemler, dikkate alınması gereken dört temel soru, etik kurul, etik kurul çalışma ilkeleri
9	Dardanel	Müşterilere karşı davranışlar, gizliliği koruma, rakiplerle ilişkiler, üçüncü şahıslarla ilişkiler, çevre sorumluluğumuz, sosyal sorumluluğumuz
10	Demisaş Döküm	Pay sahipleri, faaliyet standartları, çalışanlar, hediye alımı verilmesi, müşteriler-tedarikçiler- rakipler, kamuyu aydınlatma, yönetim kurulu, sosyal sorumluluk, kurallara uyum
11	Diriteks Tekstil Ditaş Doğan	Faaliyetler, menfaat sahipleri, insan kaynakları politikası, sosyal sorumluluk, şirket çıkarları, iş ahlakı ve davranışlar başlıklarından oluşmaktadır
12	Doğan Burda	Davranış kurallarıyla ilgili uygulamalar, müşteriler ve tedarikçilerle ilişkiler, resmi kurum ve kuruluşlarla ilişkiler, rakiplerle ilişkiler, çevre ve sağlık, çalışanlarla ilişkiler, varlıkların korunması
13	Emek Elektrik	Gizlilik, bilgi işlem ekipmanları ve diğer ekipmanlar, şirket varlıklarının korunması ve doğru kullanım, şirket içi ve dışı ilişkiler, çıkar çatışmaları, kurumsal fırsatlar, yasa kural ve yönetmeliklere uyum, borçlanma yasağı, siyasi faaliyetler ve bağışlar, kulüp, dernek ve kooperatif üyelikleri, kayıtların doğruluğu, içerden öğrenenlerin ticareti, e-posta

Sıra No	Şirket Adı	Yayınlanan Temel Etik Kuralları
14	Hürriyet Gzt	Davranış kurallarıyla ilgili uygulamalar, müşteriler ve tedarikçilerle ilişkiler, resmi kurum ve kuruluşlarla ilişkiler, rakiplerle ilişkiler, çevre ve sağlık, çalışanlarla ilişkiler, varlıkların korunması
15	İzocam	-İzocam Çalışma İlkeleri: Kanunlara saygı, çevreye saygı, işçi sağlığı ve güvenliği, çalışanların haklarına saygı, -İzocam Davranış İlkeleri: Mesleki sorumluluk, kişilere saygı, doğruluk, dürüstlük, dayanışma, -Çalışma ve Davranış İlkelerinin Uygulanması: Etik kurulunun görevleri, etik kuruluna şikâyet ve gizlilik, şikâyetin incelenmesi, kurulun karar alması, aykırılık cezaları ve indirim
16	Jantsa Jant Sanayi	Dürüstlük, güvenilirlik, sadakat, başkalarının hakkını korumak, yasal sorumluluklarımız, sosyal sorumluluk, pay sahiplerine karşı sorumluluklarımız, çalışanlara karşı sorumluluklarımız, denetim
17	Kardemir	İş güvenliği, dilek ve şikâyetler, sorumluluk, şirket yararlarını gözetme, müşteri ve iş sahipleri ile ilişkiler, devam mecburiyeti, sır saklama, ticari faaliyet ve şirket dışında çalışma yasağı, şirketle ilgili yayın ve demeç yasağı
18	Karsan Otomotiv	Faaliyete ilişkin etik kurallar, çalışanlara ilişkin etik kurallar, çevre ve topluma ilişkin etik kurallar, ortaklarla ilişkilerde etik kurallar, müşteri ve tedarikçilerle ilişkilerde etik kurallar
19	Karsu Tekstil	Güvenilirlik, doğruluk ve dürüstlük, müşteri memnuniyeti, sürekli gelişim, yenilik ve yaratıcılık, kararlara aktif katılım, şirket ile çıkar ikilemi ilişkisine girilmemesi, sır saklama, yasalara uygunluk, hak ve menfaatlerin korunması
20	Makina Takım	-Yasalara Uyum ve Sorumluluklar, -İnsan ve Çalışan Hakları: Mobbing, -Çevre, Sağlık ve Güvenlik, -Hissedarlara Karşı Sorumluluklarımız, -Politik Faaliyetler, -Sosyal Sorumluluk, Gönüllülük, Bağışlar ve Sürdürülebilirlik, -3. Şahıslara Karşı Sorumluluklarımız: Kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilişkiler, tedarikçiler ve iş ortaklarıyla ilişkiler, müşterilerle ve tüketicilerle ilişkiler, rakiplerle ilişkiler ve rekabet mevzuatına uyum, medya ile ilişkiler, -Kurumsal ve Kişisel Çıkarların Ayrımı: Çıkar çatışması, hediye ve menfaatlerin kabulü ve verilmesi, çalışanlar tarafından yapılan yatırımlar, şirketin hisse senetlerini alım satım politikası, dışarıda kabul edilen görevler, çalışanların etkinliklere konuşmacı olarak katılımı, akrabalar ve arkadaşlar, temsil ve ağırlama, içsel bilgi aktarılması, -Kara Para Aklamanın Önlenmesi ve Yolsuzlukla Mücadele -Şirket Varlıklarının Korunması ve Vergi Gizliliği: Kurum varlıklarının korunması, bilgi teknolojileri kaynaklarının kullanımı, gizli bilgi ve gizli bilgilerin korunması esasları, fikri mülkiyet hakları, ürün ve hizmet kalitesi, suiistimal ve usulsüzlük, -Kayıtlarda ve Finansal Raporlamada Doğruluk: Doğru ve tam kayıt tutma, gerekli tüm yerlere doğru bilgi ve finansal raporlama sunma, -Reklam ve Promosyon, -Uyum Sorumluluğu ve İhlallerin Bildirilmesi
21	Mert Gıda	Kapsam, dürüstlük ve güvenilirlik, gizlilik ve ticari sırların korunması, çıkar çatışması, sorumluluklarımız, yasal sorumluluklarımız, topluma ve çevreye karşı sorumluluklarımız, sosyal sorumluluk, müşterilerimize karşı sorumluluklarımız, hissedarlarımıza karşı sorumluluklarımız, çalışanlara karşı sorumluluklarımız, sektöre ve rakiplere ilişkin sorumluluklarımız, iş ahlakı ve davranışlar, denetim
22	Pınar Et ve Un Pınar Su Pınar Süt	Birbirimizin kişilik haklarına saygı göstermek, kaynakları verimli kullanmak, çıkar çatışmasından kaçınmak, rekabet koşullarına uyma, tüketicilere karşı dürüst olma, varlıkların korunması, toplum kurallarına aykırı düşmeyecek yaşam tarzı oluşturma
23	Trakya Cam	-Genel İlkeler: Dürüstlük, şeffaflık, tarafsızlık, gizlilik, yasalara ve düzenlemelere uyum,

Sıra No	Şirket Adı	Yayınlanan Temel Etik Kuralları
		-Sorumluluklar: Ana şirket yönetim kurulu ve denetimden sorumlu komite, yöneticiler, tüm topluluk çalışanları, -Uygulamalar: Topluluk kaynaklarının kullanımı, bilgilerin kullanımı, çıkar çatışmaları, diğer kurumlarla olan ilişkiler, -Şişecam Etik Kurallarına Aykırı Davranış
24	Tüpraş	Bilgi yönetimi, güvenlik ve kriz yönetimi, gizlilik, çıkar çatışmasından kaçınmak, kendi veya yakınları lehine işlem yapmamak, temsil ve davetlere katılım, hediye almak ve vermek, işten ayrılanların Tüpraş ve Koç Topluluğu Şirketleri ile iş yapması, içerden bilgi ticareti, işçi sağlığı ve iş güvenliği, siyasi faaliyet yasağı, Etik Davranış Kuralları Uygulama Prensipleri: İhlallerin bildirim yükümlülüğü, Tüpraş etik davranış kurulu, Tüpraş etik davranış kurulu çalışma işleyişi, disiplin uygulaması
25	Türk Traktör	-Türk Traktör Çalışan İlişkileri, -Türk Traktör Harici İlişkileri: Paydaşlarla iletişim, hissedar ilişkileri, devlet ilişkileri, sosyal sorumluluk, müşteri ilişkileri, tedarikçi, bayi, yetkili satıcı ve yetkili servis ilişkileri, rakip ve rekabet ilişkileri, küresel sorumluluk, -Çalışanların Uyması Gereken Etik Davranış Kuralları: Varlık ve bilgi yönetimi, çıkar çatışmasından kaçınmak, -İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği, -Siyasi Faaliyet Yasağı, -Etik Davranış Kuralları Uygulama Prensipleri: İhlallerin bildirim yükümlülüğü, disiplin uygulaması
26	Vestel	Mevzuata ilişkin, müşterilere ilişkin, çalışanlara ilişkin, kurumsal yönetim ilkelerine ilişkin, sektöre ve rakiplere ilişkin, çıkar çatışmalarına ilişkin, sosyal sorumluluk ve çevreye ilişkin, tüm Vestel Elektronik çalışanları, bilgilendirme politikası

Araştırma sonucu elde edilen temel bulgulara göre, bazı şirketlerin etik kurallarında, diğer şirket etik kuralları ile benzerlik gösteren standart etik kural ifadelerinin yer aldığı görülmektedir. Bunun yanı sıra faaliyetlerini kurumsal bir şekilde sürdüren holding şirketlerin hem etik kuralları mevcut hem de etik kuralları ihtiyaca göre yeniden hazırlanıp, yayımlanabilmektedir. Örneğin; şirketlerde dürüstlük, güvenilirlik, sorumluluk, haksız rekabet gibi ifadeler bütün şirketlerde var olan etik kurallardandır. Ancak bunlara ilaveten etik kuralları ve ifadeleri ile şirketlere farklılık katan etik kurallara sahip olan işletmelerin mevcut olması da ülke gelişimi ve uluslararası düzeyde faaliyet gösterme açısından önem arz etmektedir. Etik kuralları profesyonel bir şekilde hazırlanmış olan şirketlerden hem şekil hem içerik, ifade ve kapsam açısından Coca Cola İçecek, İzocam Makina Takım, Türk traktör, Trakya Cam ve Tüpraş gibi şirketler örnek olarak verilebilir.

Sonuç

Şirketler menfaat sahiplerinin de çıkarlarını koruyarak faaliyetlerini özgürce karar alabilecek güçlü etik standartlara, mesleki itibara ve tecrübeye sahip olarak sürdürmeleri gerekmektedir. Bu bağlamda şirketler sahip oldukları etik standartları internet

sitelerinden yazılı bir şekilde kamuoyuna açıklamak zorundadırlar. Bir organizasyonun en temel kültür ögesi etikdir. Başarılı bir etik kültürü olan şirketlerde alınacak kararlar, davranışlar ve uygulamalar şirket etik kurallarına göre yürütülür. Kurumsal şirketlerde, çıkar grupları bir şirketin etik kurallara göre faaliyetlerini sürdürmesi şirketin sürdürülebilirliğinin sağlanması, karlılığının sağlanması, etik yetenekleri ve özellikleri olmayan bir yöneticinin başarılı olamayacağı, çalışanlar etik bir ortamda daha etkin ve verimli çalışacaklar ve şirkette de kalite artacaktır.

Borsa İstanbul'da faaliyet gösteren şirketlerin etik kurallarını hazırlayıp web sayfalarında yayınlayıp yayınlamadıkları ile ilgili olarak yapılan çalışmadan elde edilen temel bulgulara göre, Borsa İstanbul'da imalat sektöründe faaliyet gösteren 185 şirketten 0,84'ünün kurumsal yönetim ilkeleri uyum raporları web sayfalarında yayınlanmaktadır. 185 şirketten 0,24'ünün kurumsal yönetim ilkeleri uyum raporlarında etik kurallarla ilgili olarak yeterli açıklama yapılmadığı tespit edilmiştir. En temel bulgu ise 185 şirketten 0,44'ünün "web sayfasında "etik kuralları" yayınladığı diğer şirketlerin Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin gereği olan etik kurallarla ilgili olarak henüz tam anlamıyla sorumluluklarını yerin getiremedikleri tespit edilmiştir. İmalat sektöründe faaliyet gösteren bazı şirketlerin ise etik kitapçıkları mevcut olup, web sayfasında yayınlamadıkları, bazıları ise çalışmaların devam ettiğini kurumsal yönetim ilkeleri uyum raporlarında açıklamışlardır. Etik kurallarla ilgili olarak yayınlanan temel ilkeler incelendiğinde ise özellikle kurumsal ve uluslararası düzeyde faaliyet gösteren holding şirketlerin etik kurallarının örnek alınıp, uygulanabilecek etik kurallar olduğu önerilebilir. Özellikle Coca Cola Şirketinin "İş Etiği Kodu El Kitabı" Makine Takım Şirketinin "Etik İlkeler ve Çalışma Prensipleri" kitapçığı yönetim ve çıkar gruplarının da söz konusu kuralları yerine getirildiği varsayımı ile örnek kitapçıklar olarak önerilebilir. Bütün bunların ötesinde Borsa İstanbul'da faaliyet gösteren şirketlerin az sayıda da olsa bazılarında zorunluluklar gereği etik ile ilgili kalıp ifadelerin kullanılmış olduğu hususlarda mevcuttur. Şirketlerin çoğunluğu sorumluluklarının bilincinde olup etik kurallarla çalışmalarını sürdürmektedirler. Ancak mevcut durum ve geçmiş çalışmalar incelendiğinde bu konuda daha fazla gayret göstermeleri gerekmektedir. Yapılan çalışma sonucunda bazı şirketlerin etik kuralları kapsamında etik hatlar oluşturdukları tespit edilmiştir. Etik hatları, endişelerin dile getirilmesi ve olası Kod ihlallerin bildirilmesi esnasında talep edilmesi halinde kimlik bilgilerinin gizli tutulabilmesi için bağımsız bir

üçüncü tarafça işletilmektedir. Söz konusu etik hatların işleyişi, etkinliği, bütün şirketlerde mevcut olup olmadığı yapılacak başka çalışmalara örnek olarak verilebilir.

Kaynakça

- Akdoğan, Nalan. Akdoğan, M. Uğur. (2011), "Türk Ticaret Kanunu'nun Kurumsal Yönetim İlkelerine İlişkin Düzenlemelerinin Sermaye Piyasası Kurulu Tarafından Yayımlanan Kurumsal Yönetim İlkeleriyle Uyumunun Karşılaştırmalı Olarak Analizi", Muhasebe ve Denetime Bakış, Ekim 2011, s.1-31.
- Aydınlık, Arzu Ülgen. Dönmez, Dilek. (2007), "Türkiye'de Faaliyet Gösteren En Büyük 500 İşletme'de Etik Kodları Araştırması", Öneri, C.7, S.28, s.151-158.
- Gammell, Damian CEO, Coca Cola İçecek. (2013), İş Etiği Kodu El Kitabı, http://www.cci.com.tr/userfiles/pdf/is_etigi_kodu_el_kitabi.pdf. E.T. 10.01.2014.
- Guillory, Wendy. Stramwasser, Rene. Pinos, Víctor. Twigg, Nicholas W. (2012), "How Ethical Theory May Enhance Corporate Social Responsibilities in the 21st Century?", Journal of International Diversity, Issue. 4, p.159-169.
- Huberman-Arnold, Diane. Arnold, Keith. (2003), "Global Business Ethics and Codes", Business & Professional Ethics Journal, Vol. 22, No. 2, p. 71-88.
- Ienciu, Ionel-Alin. (2012), "Corporate Governance and Ethical Behavior: A National Perspective", The Romanian Economic Journal, Year. XV, No. 45, p. 49-68.
- İşgüden, Burcu, Çabuk, Adem. (2006), "Meslek Etiği ve Meslek Etiğinin Meslek Yaşamı Üzerindeki Etkileri (Professional Ethics and Effects of Professional Ethics on Business Life)", Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt.9, Sayı. 16, s.59-86.
- Kaya, Can Tansel, Ergüden, A. Engin. (2013), "Muhasebe, Kurumsal Yönetim ve Etik Üçgeninde, Etik Kod Uygulamalarının Önemi: İMKB'de İşlem Gören Şirketlerde Etik Kod Uygulaması Üzerine Bir Araştırma", XXXII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Selçuk Üniversitesi İ.İ.B.F., Antalya, 24-28 Nisan 2013, s.45-61.
- Kaynak, Ramazan. Avcı, Salih Börteçine. (2012), "The Impact of Accountability, Transparency and Ethical Behaviour on Buyer Trust Among Third Party Logistics Service Providers", Ekev Akademi Dergisi Yıl: 16 Sayı: 52, s. 339-360.
- Küçükkoğlu, Mübeyyen Tepe. (2012), "Etik Değerler ve Etiğin Kurumsallaşması", Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi Cilt. 4, No. 1, s. 177-185.

- McNamee, Michael John. Fleming, Scott. (2007), "Ethics Audits and Corporate Governance: The Case of Public Sector Sports Organizations", *Journal of Business Ethics*, 73, p. 425-437.
- Onuoha, B. Chima. Ogbuji, Chinedu N. Ameh, Abu A. Oregwu, Oba Unoiza. (2013), "Strategies for Improving Corporate Governance by Organizations in Nigeria", *International Business and Management*, Vol. 7, No. 2, p. 26-31.
- Özdemir, Süleyman. (2009), "Günümüz Türkiye'sinde Akademik İş Ahlâkı Çalışmalarına Genel Bakış", *İstanbul Ticaret Odası, İşletmelerde İş Etiği*, Edit: Sabri Orman; Zeki Parlak, İstanbul.
- Rodriguez-Dominguez, Luis. Gallego-Alvarez, Isabel. Garcia-Sanchez, Isabel Maria. (2009), "Corporate Governance and Codes of Ethics", *Journal of Business Ethics*, 90, p.187-202.
- Saylı, Halil. Ağca, Veysel. Kızıldağ, Duygu, Yaşar Uğurlu, Özlem. (2009), "Etik, Kurumsal İtibar ve Kurumsal Performans İlişisini Belirlemeye Yönelik İlk 500 İşletme İçinde Yapılmış Bir Araştırma", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt.14, Sayı.2, s.171-180.
- Selimoğlu, Seval Kardeş. (2013), "Denetimde Etik Kuralları", <http://www.kgk.sakarya.edu.tr/FileUploads/Src/0b0878fd-95ab-434b-ab1688cfe3c697db/VI%20B%C3%96L%C3%9CM%20SUNU.pdf>. E.T. 15.01.2014.
- Selimoğlu, Seval Kardeş. Göktepe, Hülya. (2007), "Türk Ticaret Kanunu Tasarısındaki Bağımsız Denetimle İlgili Yeni Düzenlemeler", *Mali Çözüm Dergisi*, Mayıs-Haziran, Sayı. 81, s.17-44.
- Terblanche, Nic. Pitt, Leyland. Nel, Deon. Wallstrom, Asa. (2008), "Corporate Governance and Business Ethics: Pictures of The Policies", *Corporate Ownership & Control*, Volume 6, Issue. 2, p.246-254.
- Toraman, Cengiz. Abdioğlu, Hasan. (2008), "İMKB Kurumsal Yönetim Endeksinde Yer Alan Şirketlerin Kurumsal Yönetim Uygulamalarında Zayıf ve Güçlü Yanları: Derecelendirme Raporlarının İncelenmesi", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı.40, s.96-109.
- Tüsiad. (2009), *Dünyada ve Türkiye'de İş Etiği ve Etik Yönetimi*, Yayın No: TÜSiAD/T 2009-06-492, İstanbul.
- Usta, Aydın. (2011), "Kuramdan Uygulamaya Kamu Yönetiminde Etik ve Ahlak", *KSUIİBF Dergisi*, Sayı.2, s.39-49.

- Ünsal, Ahmet. Akdoğan, Nalan. (2009), “İMKB’de İşlem Gören Holding İşletmelerin Kurumsal Etik Değerlere Uyum Düzeylerinin Karşılaştırılması Üzerine Bir İnceleme”, Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, Sayı.3, s.1-18.
- Vural, Z. Beril Akıncı. Coşkun, Gül. (2011)“Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Etik”, Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, Cilt:1; Sayı: 1, s.61-87.
- Yalçın, Selçuk. (2011), “Muhasebe Meslek Mensupları ve İşletmelerin Etik Konusunda Tutumları: Türkiye Araştırması”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Ekim, s.47-66.
- “Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ”, Seri: IV, No: 56, 30.12.2011 tarihli ve 28158 sayılı Resmi Gazete.
<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/12/20111230-14.htm>.
E.T.10.12.2013.
- “Kurumsal Yönetim Tebliği”, 3 Ocak 2014 Tarih ve 28871 Sayılı Resmi Gazete.
<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/01/20140103-3.htm>.
E.T.03.04.2014.
- <http://www.kap.gov.tr/sirketler/islem-goren-sirketler/tum-sirketler.aspx>,
E.T.10.01.2014.
- <http://www.spk.gov.tr/displayfile.aspx?action=displayfile&pageid=66&fn=>
E.T. 12.01.2014.